

ZERO WASTE ZAVEZA OBČINE SLOVENSKE KONJICE

POSNETEK STANJA RAVNANJA Z ODPADKI IN
ZAVEZA OBČINE NA POTI DO DRUŽBE BREZ ODPADKOV

**ZA OBDOBJE
2017 – 2026**

September, 2016

1. UVOD, RAZLOGI ZA SPREJETJE ZAVEZE

Odkar človek obstaja, posebej pa odkar živi v večjih organiziranih skupnostih, odpadki predstavljajo težavo, s katero se je človeštvo skozi različna zgodovinska obdobja različno spopadalo. Skupno vsem ljudem je le to, da nihče ne želi imeti odpadkov na svojem pragu, prav tako nihče ne želi razmišljati, kaj se z njimi zgodi po tem, ko odslužijo svojemu namenu. Današnja družba se je vendarle pričela zavedati omejenosti naravnih virov in problem ravnanja z odpadki opazovati iz drugega zornega kota, predvsem pa z večjo stopnjo odgovornosti do okolja.

Zaradi vse večjega obremenjevanja okolja z odpadki, onesnaženosti Zemlje ter kolektivne zavesti, da imamo zgolj en planet z danimi življenjskimi ter bivalnimi pogoji, so se združili enako misleči in ustvarili različna ekološka gibanja za ohranjanje naravnih virov. Eno izmed teh gibanj je tudi Mednarodna Zero Waste zveza. Gibanje je organizirano v krovni organizaciji Zero Waste International Alliance, ki ima svoje organizacije na različnih kontinentih. V Evropi je to Zero Waste Europe, ki je sestavljena iz nacionalnih organizacij in lokalnih skupnosti na poti do Zero Waste. Društvo Ekologi brez meja je slovenska nacionalna organizacija preko programa Zero Waste Slovenija. Nacionalne organizacije so zadolžene za promocijo koncepta na nacionalni ravni ter za vzpostavljanje in koordinacijo mreže lokalnih skupnosti na poti do družbe brez odpadkov.

"Zero Waste" je izraz, s katerim Mednarodna Zero Waste zveza označuje "etičen, ekonomski, učinkovit in vizionarski cilj, ki vodi družbo v spremembo življenjskega stila in navad ter k posnemanju trajnostnih naravnih ciklov, kjer so vsi odpadni materiali surovina za nekoga drugega. Zero Waste pomeni oblikovanje in upravljanje izdelkov in procesov tako, da se zmanjša volumen in toksičnost odpadkov, ohranja ter predela vse materiale in se jih ne sežiga ali odlaga. Implementacija Zero Waste bo preprečila vsakršne izpuste v zemljo, vodo ali zrak, ki bi lahko ogrozili zdravje ekosistemov, ljudi, živali ali planeta." <http://ebm.si/p/zw/o-zero-waste/definicija-zero-waste/> (Pridobljeno 24. 7. 2014)

Količine odpadkov iz leta v leto še vedno naraščajo. Vedno bolj se zavedamo, da odpadki predstavljajo problem za okolje in zdravje ljudi, obenem pa tudi dejstva, da je količina naravnih virov omejena. Zakaj torej odpadkov ne bi spremenili v vir? Krožno gospodarstvo je koncept, ki je nastal kot odziv na pritisk rastočega gospodarstva in potrošnje na omejene vire in nosilno sposobnost okolja. Prehod v krožno gospodarstvo se zato usmerja v ponovno uporabo, popravila in recikliranje obstoječih materialov in izdelkov. Temelji na uporabi energije iz obnovljivih virov, opušča uporabo nevarnih kemikalij, znižuje porabo surovin ter preko skrbne zasnove izdelkov nastajanje odpadkov znižuje proti ničelni stopnji.

Spreminjanje odpadkov v vir je za krožno gospodarstvo ključnega pomena, kot je razvidno tudi iz hierarhije načina upravljanja z odpadki, ki jo je leta 2013 sprejel odbor ZWIA.

Zero Waste hierarhija, kot jo je 2013 sprejel odbor ZWIA.

Zero Waste družba bomo postali, ko bomo uspeli občutno znižati količino odpadkov in jih v čim večji meri reciklirati za ponovno uporabo, ob tem pa se opirati na smotrno uporabo naravnih virov in energije ter spremeniti koncept gospodarstva iz sedanjega linearnega v krožnega.

Vključevanje skupnosti z izobraževanjem in sodelovanjem je bistveno za uspeh Zero Waste načrta na katerem koli nivoju. Prebivalci morajo načrtno in aktivno sodelovati pri snovanju sistemov upravljanja z viri, ki se usmerjajo k zmanjševanju nastajanja odpadkov. Le tako se bodo spremenili vzorci trenutnega potrošniškega vedenja in se bo začelo postopno opuščanje odpadkov.

Proizvodni sistemi in infrastruktura za ravnanje z odpadki morajo biti zasnovani tako, da odsevajo naslednji prednostni red ravnanja z njimi:

1.2. Preprečevanje

Okvirna direktiva o odpadkih določa obveznost držav članic, da pripravijo programe preprečevanja na področju odpadkov. Cilji preprečevanja so potrebni zato, da sprožijo ukrepe na nacionalnem nivoju. Za nastajanje zelenih delovnih mest in za oblikovanje takšnih izdelkov, da v sistemu ne bo vedno več odpadkov, je ključnega pomena razširjena odgovornosti proizvajalca:

- preko oblikovanja izdelkov z dolgo življenjsko dobo, ki jih je možno vzdrževati in popraviti,
- z zniževanjem uporabljene embalaže in preoblikovanjem tistih izdelkov, ki jih ni možno varno kompostirati, ponovno uporabiti ali reciklirati,
- s ponovno uporabo delov in materialov v odpadnih izdelkih po načelu krožnega gospodarstva, kjer vsak 'odpadek' enega procesa postane vhodni material za drugega, ter s tem maksimalno izkoriščanje materialov.

1.3. Ločeno zbiranje

- Za ohranjanje uporabnosti materialov je potrebno ločeno zbiranje vsaj izdelkov za ponovno uporabo, različnih materialov za recikliranje, zavržene hrane in zelenega odreza z vrtov, ter ostanka mešanih odpadkov. Zero Waste skupnosti v Evropi dokazujejo, da z ločenim zbiranjem lahko dosežemo 80 % do 90 % recikliranja. V takšnih skupnostih na leto nastane manj kot 100 kg ostanka mešanih komunalnih odpadkov na prebivalca.
- Zaradi preprečevanja nastajanja odpadkov in zato, da zagotovimo čiste, ločene materiale na izvoru, je potrebno spodbujati zbiranje od vrat do vrat.
- Uvajanje cenovnih spodbud je glavno gonilo sprememb vzorcev obnašanja. Prekomerno nastajanje odpadkov bi moralo biti kaznovano.
- Ločeno zbiranje od vrat do vrat je potrebno nadgraditi z lokalnimi zbirnimi centri, ki gospodinjstvom in podjetjem omogočajo varno oddajanje in ločevanje izdelkov za ponovno uporabo, recikliranje, pa tudi ločeno zbiranje nevarnih odpadkov.

1.4. Zniževanje količin mešanih ostankov odpadkov

- Količino odpadkov, ki jih ne moremo ponovno uporabiti, reciklirati ali kompostirati, moramo znižati na najmanjšo možno mero. Te odpadke moramo ohraniti dobro vidne, da jih lahko spremljamo, saj to spodbuja njihovo nenehno zniževanje. Pri takšnih odpadkih se je potrebno usmeriti na začetek procesa in jih preko preoblikovanja izdelka ali embalaže izločiti iz sistema s pomočjo uveljavljanja podaljšane odgovornosti proizvajalcev.
- Premostitvena rešitev za mešane ostanke odpadkov v času, ko lokalne skupnosti zvišujejo deleže ponovne uporabe, ločenega zbiranja, recikliranja in kompostiranja ter znižujejo količine nastalih odpadkov je, da dovolimo varno odlaganje majhnih in vedno nižjih količin stabiliziranih ostankov odpadkov.
- Da bi hitreje znižali odvisnost od odlagališč, bi morali zmanjšati količino, volumen (in vpliv) ostankov mešanih odpadkov s pomočjo biološke stabilizacije, ter ta postopek dopolniti z dodatnim izločanjem koristnih materialov iz ostanka odpadkov.

Zero Waste ima pomemben vpliv na upravljanje tokov energije v gospodarstvu. Zero Waste v energetskem smislu znižuje emisije, povezane s pridobivanjem surovin in proizvodnjo tako, da večino hranil in virov usmerja nazaj v naravne cikle prsti ali materialov preko ponovne uporabe in recikliranja. Emisije, povezane z uporabo lahko dodatno znižamo z boljšim oblikovanjem izdelkov in ekoinovacijami. Glede pridobivanja energije Zero Waste podpira sisteme, ki delujejo pri bioloških temperaturah in pritisku, kot so anaerobna predelava za pridobivanje bioplina, ki mu sledi kompostiranje pregnatega blata na način, da dosežemo maksimalne možne pozitivne učinke vračanja organskih snovi v prst.

Oblikovanje nizkoogljičnega gospodarstva, ki bo z uporabo najsodobnejše tehnologije učinkovito izkoriščalo naravne vire. To je največji izziv današnje Evrope, njenih držav članic in lokalnih skupnosti. Zero Waste strategija je bistven predpogoj takšne pobude, saj med drugim:

- zagotavlja nova delovna mesta,
- omogoča kroženje materialov in surovin,
- znižuje odvisnost od uvoza,
- prsti vrača hranilne snovi,
- znižuje vplive odstranjevanja odpadkov na okolje,
- spodbuja inovacije in inovativno oblikovanje izdelkov,
- in nenazadnje vključuje državljane v proces nastajanja boljše Evrope.

Leta 2011 so države članice EU sprejele program *Časovni okvir za Evropo, gospodarno z viri* in konec leta 2013 še Sedmi okoljski akcijski program *Dobro živeti ob upoštevanju omejitev našega planeta*, ki določa vizijo do leta 2050 in prednostne cilje do leta 2020. Unija se zavzema za učinkovito ravnanje z viri kot načinom doseganja večje konkurenčnosti svojega gospodarstva. V odpadkih vidi vire materialov in surovin za gospodarstvo, katerega cilj je trajnostno upravljanje materialov, ki temelji na krožnem gospodarstvu. Decembra 2015 je Evropska komisija objavila še akcijski načrt *Na poti h krožnemu gospodarstvu*, v katerem predlaga oblikovanje skupnih in usklajenih okvirov za podporo krožnemu gospodarstvu, katerega del so tudi zelena delovna mesta in zelena mala ter srednja podjetja. Spreminjanje odpadkov v vir je pri tem ključnega pomena, zato Komisija predlaga višje cilje, pa tudi natančneje določene ključne instrumente nadzora na področju odpadkov.

Na podlagi razširjene odgovornosti proizvajalca so v evropskih direktivah določeni specifični cilji za ponovno uporabo in recikliranje odpadne električne in elektronske opreme, izrabljenih motornih vozil ter ločenega zbiranja baterij in akumulatorjev. Te zahteve so prenešene tudi v nacionalni pravni red, po tem načelu pa v Sloveniji zbiramo še izrabljene gume ter odpadne nagrobne sveče in odpadna zdravila.

Zakon o varstvu okolja določa obvezne gospodarske javne službe varstva okolja, med katerimi navaja zbiranje in obdelavo določenih vrst odpadkov ter odlaganje ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov. Določa še, da mestna občina sprejme program in operativne programe varstva okolja, lahko pa to stori tudi občina.

Nacionalna zakonodaja povzema evropske direktive in v njih zastavljene cilje, ne predpisuje pa specifičnih ciljev na nobenem od področij ravnanja s komunalnimi odpadki na lokalnem nivoju. Zato je **Zaveza občine na poti do družbe brez odpadkov** prostovoljna zaveza, ki jo sprejme občinski svet.

2. PREGLED STANJA/POSNETEK STANJA RAVNANJA Z ODPADKI V OBČINI

Mednarodna Zero Waste zveza priporoča lokalni skupnosti upoštevanje vseh odpadkov, ki nastajajo na njenem območju in ne le tistih, ki so neposredno v njeni pristojnosti. Občina ima pristojnost nad ravnanjem s komunalnimi odpadki. Nima pa pristojnosti urejanja odpadkov, ki nastajajo v nekaterih delih javnega (npr. bolnišnice) in v zasebnem sektorju. Lahko pa zbere informacije o okvirnih vrstah in količinah odpadkov ter skuša vplivati na način nadaljnjega ravnanja z njimi.

Glede na predlog Evropske komisije o prehodu v krožno gospodarstvo, imajo komunalni odpadki sestavo, navedeno v nadaljevanju.

Komunalni odpadki **vključujejo odpadke iz gospodinjstev in odpadke iz trgovine na drobno, malih podjetij, poslovnih zgradb in institucij (kot so šole, bolnišnice, vladne zgradbe)**, ki so po naravi in sestavi podobni odpadkom iz gospodinjstev, pri čemer te odpadke zbirajo občine ali se zbirajo v njihovem imenu.

Sem spadajo tudi:

- kosovni odpadki (npr. bela tehnika, pohoštvo, vzmetnice);
- vrtni odpadki, listje, pokošena trava, smeti z javnih površin, vsebina zabojnikov za smeti in odpadki, ki nastanejo pri čiščenju trgovin;
- odpadki iz nekaterih komunalnih storitev, kot so odpadki, ki nastanejo pri vzdrževanju parkov in vrtov, odpadki, ki nastanejo pri čiščenju cest.

Poleg tega komunalni odpadki vključujejo odpadke iz istih virov, ki so jim podobni po sestavi in naravi ter:

- se ne zbirajo v imenu občin, temveč neposredno v okviru shem razširjene odgovornosti proizvajalca ali zasebnih neprofitnih institucij za ponovno uporabo in recikliranje, zlasti z ločenim zbiranjem;
- izvirajo s podeželja, kjer ni na voljo reden odvoz odpadkov.

Sem **ne spadajo**:

- odpadki iz kanalizacijskih omrežij in čiščenja odplak, vključno z blatom iz čistilnih naprav;
- gradbeni odpadki in odpadki pri rušenju objektov.

2.1. Sistem ločenega zbiranja komunalnih odpadkov na izvoru v občini Slovenske Konjice

Odpadki, ki se zbirajo od vrat do vrat pri **individualnih objektih**:

<i>Vrsta odpadka</i>	<i>Pogostost odvoza</i>
mešani komunalni odpadki	1 x mesec
biorazgradljivi odpadki	1 x 7 dni (od 1.4 do 30.11.), 1 x 14 dni (od 1.12 do 31.3), tisti, ki ne kompostirajo
mešana embalaža	1 x 14 dni
papirna in kartonska embalaža	1 x 2 meseca
steklena embalaža	1 x 2 meseca
kosovni odpadki	1 x letno brezplačno (na klic), celo leto v ZC

Odpadki, ki se zbirajo na **skupnih odjemnih mestih pri večstanovanjskih objektih in v razseljenem delu občine ter pri pravnih osebah**:

<i>Vrsta odpadka</i>	<i>Pogostost odvoza</i>
mešani komunalni odpadki	1 x 14 dni
biorazgradljivi odpadki	1 x 7 dni (od 1.4 do 30.11.), 1 x 14 dni (od 1.12 do 31.3),
mešana embalaža	1 x 7 dni, 1 x 14 dni
papirna in kartonska embalaža	1 x 7 dni, 1 x 14 dni
steklena embalaža	1 x 14 dni, 1 x mesec
kosovni odpadki	1 x letno brezplačno (na klic), celo leto v ZC

Odpadki, ki se zbirajo v **posebnih akcijah**:

<i>Vrsta odpadka</i>	<i>Pogostost zbiranja</i>
nevarni odpadki iz gospodinjstva	1 x letno s premično zbiralnico, vse leto v zbirnem centru

Odpadki, ki se zbirajo v zbirnem centru:

Občani občine Slovenske Konjice uporabljajo 1 zbirni center, kjer se zbirajo naslednje vrste odpadkov:

<i>Vrsta odpadka</i>
Mešani komunalni odpadki
Mešana embalaža
Plastična embalaža in stiropor
Kovinska embalaža
Steklena embalaža
Papirna in kartonska embalaža
Plastika (trda plastika)
Steklo (ravno)
Kosovni odpadki
Zeleni vrtni odpad
Organski kuhinjski odpadki
Tekstil (oblačila in obutev)
OEEO

Avtomobilske gume
Salonitne plošče
Gradbeni material/odpadki
Les
Kovine
Nevarni odpadki iz gospodinjstva

2.2. Predelava ločeno zbranih odpadkov

Mešane komunalne odpadke prevzema podjetje Simbio d.o.o. in jih pred odlaganjem obdelava tako, da (po pogodbi) izloči še 65% odpadkov (od tega gre 1% v snovno obdelavo, 45 % pa v energetska obdelavo), 35% pa jih preda na odlaganje. Razliko predstavlja vlaga.

Mešano embalažo (plastična embalaža, kovinska embalaža, kartonska embalaža – manjši del, embalažni stiropor), **kartonsko embalažo in stekleno embalažo** se predaja shemam: Slopak, Interseroh, Gorenje Surovina, Unirec, Recikel in Embakom.

Podjetje Interseroh razdeli posamezno vrsto ločeno zbranih frakcij v naslednje vrste obdelav:

- ⇒ papirna in kartonska embalaža: 70% snovna predelava, 30% energetska obdelava, 0% odlaganje,
- ⇒ mešana embalaža: 50% snovna predelava, 50% energetska obdelava, 0% odlaganje,
- ⇒ steklena embalaža: 100% snovna obdelava, 0% energetska obdelava, 0% odlaganje.

Podjetje Gorenje Surovina razdeli posamezno vrsto ločeno zbranih frakcij v naslednje vrste obdelav:

- ⇒ papirna in kartonska embalaža: 67% snovna predelava, 33% energetska obdelava, 0% odlaganje,
- ⇒ mešana embalaža: 100% snovna predelava, 0% energetska obdelava, 0% odlaganje,
- ⇒ steklena embalaža: 100% snovna obdelava, 0% energetska obdelava, 0% odlaganje.

Podjetje Unirec razdeli posamezno vrsto ločeno zbranih frakcij v naslednje vrste obdelav:

- ⇒ papirna in kartonska embalaža: 95% snovna predelava, 5% energetska obdelava, 0% odlaganje,
- ⇒ mešana embalaža: 41% snovna predelava, 59% energetska obdelava, 0% odlaganje,
- ⇒ steklena embalaža: 100% snovna obdelava, 0% energetska obdelava, 0% odlaganje.

Podjetje Embakom razdeli posamezno vrsto ločeno zbranih frakcij v naslednje vrste obdelav:

- ⇒ papirna in kartonska embalaža: 100% snovna predelava, 0% energetska obdelava, 0% odlaganje,
- ⇒ mešana embalaža: 80% snovna predelava, 20% energetska obdelava, 0% odlaganje,
- ⇒ steklena embalaža: 100% snovna obdelava, 0% energetska obdelava, 0% odlaganje.

Podjetje Recikel razdeli posamezno vrsto ločeno zbranih frakcij v naslednje vrste obdelav:

- ⇒ papirna in kartonska embalaža: 97% snovna predelava, 0% energetska obdelava, 0% odlaganje,
- ⇒ mešana embalaža: 80% snovna predelava, 20% energetska obdelava, 0% odlaganje,
- ⇒ steklena embalaža: 100% snovna obdelava, 0% energetska obdelava, 0% odlaganje,
- ⇒ plastična embalaža: 98% snovna obdelava, 2% energetska obdelava, 0% odlaganje.

Papir in karton prevzemata podjetje Dinos in Salomon, katera zagotovita 100% snovno obdelavo.

Steklo (ravno steklo) in **kovine** prevzema podjetje Dinos, katero steklo in kovine 100% snovno obdelava.

Kosovne odpadke prevzema podjetje Simbio, ki zagotovi 10% snovne obdelave in 90% odlaganja.

Kosovni odpadki (del) in **oblačila** se predajo podjetju CPU, kateri zagotovi 100% snovno obdelavo.

Nevarne odpadke prevzema podjetje Ekol, kateri zagotovi za prevzete odpadke 100% energetska predelavo.

Občina ne more pridobiti podatka od vseh prevzemnikov o tem, koliko predanih odpadkov se odda v snovno in koliko v energetska predelavo.

2.3 Količine odpadkov

Zahtevani podatki:

- Količina nastalih komunalnih odpadkov(**a**) skupaj in na prebivalca letno (**a1**)
- Količina mešanih odpadkov skupaj (**b**) in na prebivalca letno (**b1**)

- Delež ločeno zbranih frakcij (skupaj) (c)

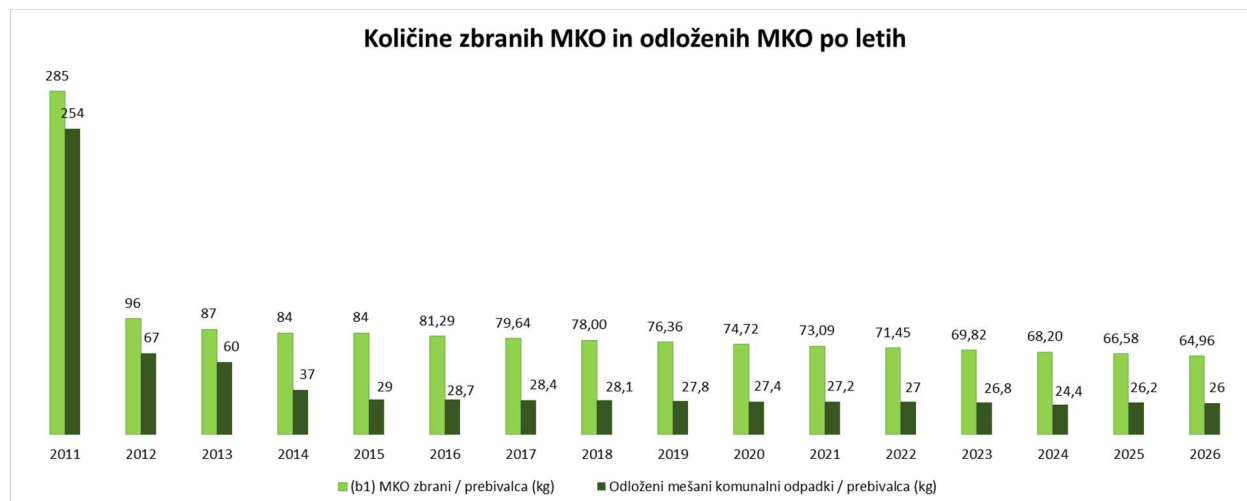
Leto	(a) Skupaj zbrani KO (kg)	(b) Zbrani MKO (kg)	VSI LOČENO ZBRANI (kg)	(a1) Skupaj zbrani KO / prebivalca (kg)	(b1) MKO zbrani / prebivalca (kg)	Delež MKO zbrani / skupaj zbrani KO (%)	Količina odloženih mešanih komunalnih odpadkov (kg)	Odloženi mešani komunalni odpadki / prebivalca (kg)	Delež odloženih MKO / glede na skupaj zbrane KO (%)	(c) Delež VSI LOČENO ZBRANI / Skupaj zbrani KO brez obdelave MKO (%)	Prebivalci SKUPAJ
2011	6.677.590	4.129.370	2.548.220	462	285	62	3.678.461	254	55	38	14.468
2012	3.732.754	1.383.530*	2.349.224	259	96	37	968.471	67	26	63	14.442
2013	3.807.460	1.258.360	2.549.100	263	87	33	860.454	60	23	67	14.452
2014	3.952.250	1.207.000	2.745.250	274	84	31	532.980	37	13	69	14.400
2015	4.199.675	1.230.400	2.969.275	286	84	29	430.640	29	10	71	14.677

KO – komunalni odpadki

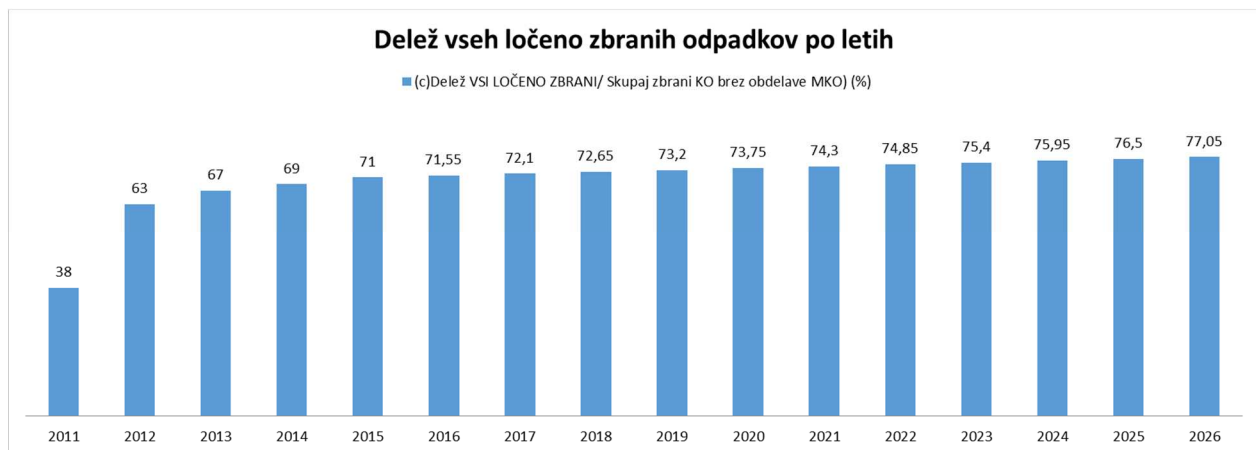
MKO – mešani komunalni odpadki

Opomba 1: * 30.6.2011 se je prenehalo z odlaganjem odpadkov na deponiji CERO SK, MKO so se pričeli predajati pooblaščenim prevzemnikom. 1.1.2012 se je prenehala izvajati dejavnost zbiranja in odvoza odpadkov v sosednjih dveh občinah. Posledično se je v povezavi z vsemi ukrepi na terenu zmanjšala skupna količina KO in MKO.

V grafih 1 in 2 je grafično prikazano stanje MKO in ločeno zbranih odpadkov za leta od 2011 do 2015 ter cilji do leta 2026.

Graf 1: Količine zbranih MKO in odloženih MKO po letih

Graf 2: Delež vseh ločeno zbranih odpadkov po letih

2.4 Ukrepi za spodbujanje zniževanja količin odpadkov

Direktiva 2008/98/ES o odpadkih v 3. členu preprečevanje nastajanja definira kot ukrepe, sprejete preden snov, material ali proizvod postane odpadek, ki zmanjšajo:

- (a) količino odpadkov, vključno s ponovno uporabo proizvodov ali podaljšanjem življenjske dobe proizvodov;
- (b) škodljive vplive nastalih odpadkov na okolje in zdravje ljudi ali
- (c) vsebnost nevarnih snovi v materialih in proizvodih.

Obstoječi ukrepi ponovne uporabe:

- V zbirnem centru CERO Slovenske Konjice deluje od leta 2013 **CPU Slovenske Konjice**. V CPU brezplačno sprejmejo še uporabne in dobro ohranjene izdelke, kot so pohištvo, mali gospodinjski aparati, računalniška oprema, oprema za dom in prosti čas, kolesa, oblačila, knjige in igrače, skratka še uporabne predmete. V CPU izdelke obnovijo in jih prodajo novim uporabnikom za simbolično ceno. Cilj sodelovanja JKP Slovenske Konjice in CPU Tepanje je preusmeriti čim večji delež odpadkov v ponovno uporabo, varčevati z viri, izvajati prednostni red ravnanja z odpadki in podpreti zelena delovna mesta v lokalnem okolju. V občini Slovenske Konjice delujeta dva centra ponovne uporabe, CPU Tepanje in CPU v zbirnem centru CERO Slovenske Konjice.
- **Kotiček ponovne uporabe** v zbirnem centru CERO Slovenske Konjice je namenjen predaji izdelkov, ki so še uporabni in gredo v proces ponovne uporabe. Vsa prevzeta oprema se stehta, CPU na osnovi pridobljenega okoljevarstvenega dovoljenja potrdi evidenčni list za kategorije kosovnih materialov, oddanih v ponovno uporabo.
- V letu 2015 smo pričeli z akcijo **IZMENJAJMO SI UPORABNE STVARI, DA OKOLJU NE POVZROČAMO SKRBI**. V središču mesta Slovenskih Konjic poteka enkrat letno izmenjava igrač, malih gospodinjskih aparatov, knjig, opreme za dom, elektronske opreme in drugih predmetov, ki jih občani prinesejo in izmenjajo brezplačno.
- **Spodbujanje kompostiranja na domačem vrtu** (glede na razpoložljive podatke, doma kompostira približno 68% gospodinjstev).

Obstoječi ukrepi preprečevanja nastajanja odpadkov:

- JKP Slovenske Konjice spodbuja ponovno uporabo in popravila zavrženih izdelkov ali njihovih delov, saj nudi del skladiščnih kapacitet Centra za ravnanje z odpadki za delovanje mreže CPU.
- Uporabnike osveščamo, obveščamo in izobražujemo v okviru dogodkov, delavnic za starše in otroke, z objavo novic v lokalnem časopisu in radiu ter novičk na FB in spletni strani JKP Slovenske Konjice.
- Podpiramo uporabo pralnih plen, saj si prizadevamo zmanjšati količine mešanih komunalnih odpadkov. Mladim staršem podarimo pralno plenico, če nas aktivno spremljajo na FB omrežju. Zaposleni na JKP d.o.o. prejmejo začetni paket pralnih plen ob rojstvu novorojenčka.

Obstoječi ekonomski instrumenti:

- Uveden je sistem »plačaj kolikor odvržeš«. Skupne količine zbranih odpadkov se porazdelijo med uporabnike storitev.
- JKP Slovenske Konjice izvaja svetovalni nadzor pri gospodinjstvih in pravnih osebah. Ima predvsem svetovalno vlogo, saj v primeru nepravilnega ločevanja odpadkov trenutno ni finančnih posledic za uporabnika. Namen svetovalnega nadzora na terenu je izobraževanje

uporabnikov. Aktivna prisotnost komunalnega podjetja v lokalnem okolju je izjemno pomembna.

Obstoječi načini informiranja in osveščanja lokalnih prebivalcev, podjetij, ustanov in obiskovalcev (turizem) o načinu ravnanja z odpadki v občini:

- V lokalnem okolju spodbujamo vse uporabnike od najmlajših do starostnikov k pravilnemu ločevanju odpadkov, kompostiranju na vrtu ter k možnosti ponovne uporabe odsluženih in rabljenih predmetov v bližnjih centrih ponovne uporabe.
- Objavljamo novice v lokalnem časopisu, na spletni strani JKP in FB strani JKP Slovenske Konjice.
- Organizirani so dnevi odprtih vrat na Centru za ravnanje z odpadki.
- Z obvestili kot priloga k položnici.
- Obiski vrtcev in šol.

3. VIZIJA, CILJI IN POGLAVITNE REŠITVE

Vizija Občine Slovenske Konjice je postati občina, ki z viri ravna trajnostno in gospodarno: odpadki kot viri ne končajo na odlagališču in hrana ne v smeteh. V občini nastajajo zelena delovna mesta. Vsi se zavedajo vrednosti virov in svoje vloge pri učinkoviti rabi odpadkov kot novih virov.

Cilj Zaveze je dati jasno navodilo vsem prebivalcem, obiskovalcem in izvajalcem dejavnosti o ravnanju z odpadki na območju občine Slovenske Konjice v prihodnosti:

1. Ohranjanje in varovanje naravnih virov (pokrajine in vode)
2. Izobraževanje in osveščanje za odgovorno potrošništvo
3. Preprečevanje nastajanja odpadkov:
 - premislimo, kaj res potrebujemo, preden kupimo,
 - kupimo izdelke, ki so kvalitetni, narejeni iz ekoloških in/ali recikliranih materialov, izogibamo se nakupu izdelkov za enkratno uporabo,
 - če neke stvari ne potrebujemo več, jo prodamo, posodimo ali podarimo,
 - ko potrebujemo nek izdelek le za enkratno uporabo, si ga sposodimo,
 - spodbude kupcem, da s sabo na nakup prinesejo svojo embalažo in vrečke za večkratno uporabo,
 - spodbujanje kupcev, da kupujejo izdelke brez embalaže ali vsaj take, ki so v ekološki embalaži,
 - spodbujanje k uporabi pralnih plen.
4. Ponovna uporaba izdelkov:
 - v nove namene (npr. stare fotografije za umetnost, obleke za vrečke, itd.),
 - popravilo tako, da se ohranja vrednost in uporabnost izdelka,
 - obnavljanje, predelava sestavnih delov, razstavljanje na sestavne dele, ki jih lahko ponovno uporabimo,
 - spodbujanje izmenjav, odpiranja trgovin z izdelki ponovne uporabe, garažne razprodaje, boljših trgov in zbiranja v dobrodelne namene.
5. Recikliranje
6. Kompostiranje na domačem vrtu ali skupnih kompostarnah. Prednost pred kompostiranjem hrane je uporaba še dobre hrane iz restavracij in hotelov za ljudi, ki so socialno ogroženi, nato za prehrano živali, šele nato lahko hrana postane biološko razgradljiv kuhinjski odpadek.
7. Čim večja snovna predelava vseh vrst odpadkov z namenom zmanjšati količine odpadkov namenjenih za odstranjevanje.
8. Povečan prijazen nadzor in svetovanje pri zbiranju vseh vrst odpadkov pri povzročiteljih.
9. Čim bolj kakovostno ločeno zbiranje vseh vrst odpadkov z namenom, da so čisti in tako bolj uporabni za predelavo in obdelavo.
10. Sežiganje mešanih komunalnih odpadkov, gum, lesa iz mešanih gradbenih odpadkov ali posušenega blata iz čistilnih naprav je nesprijemljivo.

Poglavitni ukrepi Zaveze Občine Slovenske Konjice:

- izobraževanje in osveščanje prebivalcev in obiskovalcev o ravnanju z odpadki na območju občine,
- preprečevanje nastajanja zlasti odvečnih in nepotrebnih odpadkov na izvoru,
- ponovna uporaba čim več predelanih odpadkov,
- zagotavljanje kar najboljših pogojev za ločeno zbiranje odpadkov na izvoru: natančnejše ločevanje (s povečanim nadzorom ločevanja) in posledično manj zbranega preostanka komunalnih odpadkov, namenjenih obdelavi in končnemu odlaganju.

4. ODBOR ZA SPREMLJANJE URESNIČEVANJA ZVEZE

Da se občina lahko pridruži skupnostim na poti do Zero Waste, mora oblikovati Zero Waste odbor. Vanj občina predlaga predstavnike:

- občine,
- komunalnega podjetja,
- nacionalne Zero Waste organizacije in
- nevladnih nepridobitnih organizacij.

Mednarodna Zero Waste zveza priporoča tudi vključevanje predstavnikov prebivalcev in lokalnih podjetij. Po potrebi odbor k sodelovanju povabi predstavnike prebivalcev, lokalnih podjetij in strokovne javnosti s tega področja.

Naloga odbora bo, sodelovati pri sledenju ciljev občine na poti nič odpadkov in implementaciji zaveze, sprejetih nalog na tem področju, oceniti kritične korake, iskati, definirati rešitve v primeru težav pri izvedbi ali rokih, podpirati izvajanje ciljev zaveze ter poročati nacionalni Zero Waste organizaciji. Odbor se mora sestati najmanj enkrat letno.

Ko so člani Zero Waste odbora določeni, občina seznam z imeni ter njihovimi kontaktnimi podatki pošlje nacionalni Zero Waste organizaciji. Seznam članov Zero Waste odbora je javno dostopen in objavljen na spletnih straneh občine in spletni strani nacionalne Zero Waste organizacije.

V Odbor predlagamo imenovanje naslednjih članov:

- Smiljana Sirc Vipotnik, predstavnica občine,
- Karmen Vodovnik, predstavnica Javnega komunalnega podjetja,
- Erika Oblak, predstavnica nacionalne Zero Waste organizacije
- Lidija Klančnik, predstavnica nevladne organizacije.

Mandat Odbora traja do leta 2026, do katerega naj bi bili izpolnjeni cilji, zastavljeni v tem načrtu oz. zavezi. Cilji in zaveze so predstavljeni v prejšnji točki.

5. ZAVEZA OBČINE SLOVENSKE KONJICE NA POTI DO ZERO WASTE

Občina Slovenske Konjice se zavezuje, da bo:

⇒ do leta 2021 postopoma vzpostavila pogoje, ki bodo na ravni občine omogočili:

- **Zmanjšati količine nastalih odpadkov na 284,38 kg na prebivalca na leto.**
- **Povečati delež ločeno zbranih odpadkov na 74,3 %.**
- **Zmanjšati količine zbranih mešanih komunalnih odpadkov na 73,09 kg na občana na leto.**

⇒ do leta 2026 postopoma vzpostavila pogoje, ki bodo omogočili:

- **Zmanjšati količine nastalih odpadkov na 283,03 kg na prebivalca na leto.**
- **Povečati delež ločeno zbranih odpadkov na 77,05 %.**
- **Zmanjšati količine zbranih mešanih komunalnih odpadkov na 64,96 kg na prebivalca na leto.**

Poleg navedenega se še občina zavezuje, da bo:

1. Za vse zbrane vrste odpadkov poskusila najti rešitev za nadaljnjo predelavo, ponovno uporabo, snovno izrabo ali preoblikovanje izdelkov in materialov.
2. V največji možni meri okrepila prioritete na področju ravnanja z odpadki (zmanjševanja in preprečevanje nastajanja, ponovna uporaba in recikliranje odpadkov, ki bo usmerjeno v zniževanje količin vseh nastalih komunalnih odpadkov ter v zniževanje količin mešanih ostankov) ter odpadkov praviloma ne usmerjala v sežigalnice. Sežiganje komunalnih odpadkov, gum, lesa iz mešanih gradbenih odpadkov ali suhega blata čistilnih naprav je nesprejemljivo.
3. Ob prvi priložnosti izbrala tistega ponudnika storitev, ki bo zagotavljal snovne načine predelave odpadkov.
4. Izvedla analizo mešanih ostankov odpadkov, ki bo pokazala, katere deleže je možno znižati s preprostejšimi ukrepi, katere pa zgolj s sodelovanjem proizvajalcev. Prva analiza bo opravljena v prvem letu po sprejemu Zaveze. Nadaljnje, preprostejše analize bodo izvedene najmanj 1x na leto z namenom spremljati napredek in prilagajanje ukrepom za doseg ciljev.
5. Organizirala izobraževanja, informiranje, osveščanje in različna sodelovanja s prebivalci, obiskovalci in predstavniki podjetij, kjer nastajajo komunalni odpadki, ter s podjetji, kjer nastajajo odpadki, ki ne sodijo v njeno neposredno pristojnost, o pravilnem ravnanju z odpadki, kompostiranju na domačem vrtu, preprečevanju nastajanja odpadkov ter ponovni uporabi predmetov.
6. Spodbujala vrtce in šole v občini, da bodo otrokom, učencem in dijakom občasno ustrezno predstavljale vsebine iz Zero waste zaveze, zlasti učence pa pritegnila k različnim oblikam tekmovanja v favoriziranju skrbi za okolje (nagrajeni prosti spisi, objava najboljših v lokalnih medijih).
7. Zagotovila delovanje centra za ponovno uporabo, v katerem bo rabljene predmete mogoče popraviti, dodelati, predelati, preoblikovati in prodati.
8. Organizirala sistem samooskrbe lokalnega prebivalstva, prodaje lokalnih izdelkov, pridelkov in živil v razsutem stanju (brez embalaže).
9. Spodbujala zmanjševanje ogljičnega odtisa v lokalnem okolju (spodbujanje energetske učinkovitosti, zelena javna naročila itd.).
10. Usmerjala k pravilnemu upravljanju z zemljišči (nadzor nad preobsežno gradnjo, katere posledica je prevelika gostota prebivalcev, obnova, sanacija in preprečevanje nastajanja degradiranih

območij, načrtovanje zelenih stavb, načrtovanje in izgradnja energijsko in prehransko samozadostnih naselij ipd.).

11. Spodbujala trajnostno in smotrno mobilnost (v avtu se lahko pelje več ljudi, ne vsak s svojim, hoja, vožnja s kolesom, javni prevoz ipd.) in nove življenjske sloge (samooskrba, kratke nakupovalne verige, trajnostna pravična trgovina ipd.).
12. Vzpostavila in zagotovila delovanje eko točke, katere namen bo izobraževati in osveščati ljudi o trajnostno pozitivno naravnem vedenju. Eko točka je lahko stacionarna ali mobilna.